

Projectorganisatie Stadsnatuur Maastricht

Rob Jansen
projectleider Stadsnatuurvisie
M +31616778387
rob.jansen@jekerpmc.nl
Prins Bisschopsingel 31 6212 AB Maastricht

Gid van Schijndel
voorzitter Stuurgroep Stadsnatuurvisie en Stadsnatuurtafel
M +31621253047
Gid.van.schijndel@home.nl
Veulenerbank 6 6213JT Maastricht

AAN:

Gemeenteraad van Maastricht
Ter attentie van Burgemeester Annemarie Penn-te Strake
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht
Provinciale Staten van Limburg
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Maastricht,

Geachte leden van de gemeenteraad / provinciale staten

De inkt is droog, de Stadsnatuurvisie Maastricht (SNV) is gereed. Van harte en met enige trots bieden wij u deze visie bij deze aan. In 2016 hebben op initiatief van IVN-Maastricht, gemeente Maastricht (Wethouder Natuur&Landschap en Maastricht LAB) en de Universiteit van Maastricht (ICIS) een groep van zo'n 50 burgers, waaronder medewerkers van uw organisatie, zich verenigd in Stadsnatuur Maastricht (SNM). Zij hadden allen één gemeenschappelijke wens, een visie over de stadsnatuur in Maastricht op te stellen. Ze vonden namelijk dat het thema Stadsnatuur belangrijk was en dat dit thema nog veel te weinig aandacht kreeg in Maastricht. Stadsnatuur is kort gezegd het geheel van soorten, planten en dieren alsmede ecosystemen die floreren in een stedelijke, door mensen gedomineerde omgeving.

De Stadsnatuurvisie Maastricht (SNV) stelt dat de stad goud in handen heeft maar dat het nog veel beter moet en kan. En dat is ook nodig om de stad toekomstbestendig te maken op het gebied van gezondheid, economische vitaliteit, biodiversiteit en simpelweg het geluk van Maastrichts burgers.

De SNV adviseert aan de bestaande natuurpareltjes (veelal buiten de bebouwde kom: St Pietersberg, Jekerdal, Hoge Fronten etc) pareltjes toevoegen (juist binnen de bebouwde kom en liefst in het centrum zoals kloostertuinen), en deze via een natuurlijk netwerk van water en groen met elkaar te gaan verbinden.

Daarnaast pleit SNV ervoor natuur dicht bij de mensen te brengen door natuurparkjes en natuurspeelplaatsen aan te leggen.

Dit alles moet leiden tot 2X zo veel –natuurlijk- groen in 2040.

SNV adviseert dit bereiken door een permanent stimulerend en uitnodigend beleid op te starten waarbij burgers, overheden, woningbouw-verenigingen, bedrijven, instituten en onderwijsinstellingen de visie omarmen en mee gaan realiseren.

Een stadsecoloog moet de spil hierin worden die burgers enthousiast maakt en stadnatuur verbindt met stadsontwikkeling.

Daarnaast wordt er een monitoringssysteem opgezet om iedereen inzage te geven in de actuele stand van stadsnatuur en komt er een natuurloket voor inspiratie en praktische informatie.

De Stadsnatuurvisie Maastricht (SNV) is een mooi voorbeeld geworden van volwassen burgerparticipatie en co-creatie: een constructieve bottom-up samenwerking tussen particulieren, overheden en instanties.

Wij stellen – mede namens alle deelnemers aan de projectorganisatie Stadsnatuur Maastricht- het zeer op prijs als u intensief aandacht wilt besteden aan dit onderwerp. Ook bevelen wij u van harte aan om de Stadsnatuurvisie te omarmen en ermee aan de slag te gaan.. In de Stadsnatuurvisie staan ook concrete aanbevelingen die uw raad aangaan.

Graag zouden we de mogelijk krijgen om deze visie in uw raad toe te lichten en met u te verkennen op welke wijze we de visie verder kunnen uitdragen en realiseren.

In de bijlage bij deze brief vindt u een uitgebreidere toelichting op de Stadsnatuurvisie Maastricht.

Ook voegen we de volledige Stadsnatuurvisie in kleurendruk bij.

Met vriendelijke groeten,

Projectorganisatie Stadsnatuur Maastricht

Rob Jansen
projectleider Stadsnatuurvisie

Gid van Schijndel
voorzitter Stuurgroep Stadsnatuurvisie en Stadsnatuurtafel

Stadsnatuurvisie Maastricht **Maastricht heeft goud in handen** *toelichting*

The making of

In 2016 hebben op initiatief van IVN-Maastricht, gemeente Maastricht (Wethouder Natuur&Landschap en Maastricht LAB) en de Universiteit van Maastricht (ICIS) een groep van zo'n 50 burgers zich verenigd in Stadsnatuur Maastricht (SNM). Zij hadden allen één gemeenschappelijke wens, een visie over de stadsnatuur in Maastricht op te stellen. Ze vonden namelijk dat dit thema veel te weinig aandacht kreeg. De deelnemers aan het project kwamen uit allerlei geledingen: natuurverenigingen, buurtkaders, onderwijs, zorg, bouw, bedrijfsleven, kunstwereld, overheid. Ze werkten gratis mee en deden dat 'a titre personnel'. De Stadsnatuurvisie Maastricht (SNV) is zo een mooi voorbeeld geworden van volwassen burgerparticipatie en co-creatie: een constructieve bottom-up samenwerking tussen particulieren, overheden en instanties.

Afgelopen jaar is heel hard gewerkt aan de totstandkoming van deze Stadsnatuurvisie Maastricht (SNV). Het resultaat mag met recht een meesterstuk worden genoemd.

In de fase dat de deelnemers onderzoeken deden en gingen bouwen aan deze visie lieten ze zich inspireren door een aantal natuurbobo's. In een lezingencyclus georganiseerd in Centre Ceramique spraken (inter)nationale natuurgoeroes zoals André de Baerdemaeker, Remco Daalder, Mark Mieras en Ignace Schops over diverse aspecten van Stadsnatuur. Deze lezingen, die ook open stonden voor het publiek, werden druk bezocht.

De 50 deelnemers aan SNM werden verdeeld over 5 themagroepen, die ieder een thema uitwerkte en daarover een (deel)visie schreven:

- Stadsnatuur en biodiversiteit;
- Stadsnatuur en gezondheid;
- Stadsnatuur en economie;
- Stadsnatuur in Maastricht op macroniveau;
- Stadsnatuur in de praktijk op microniveau.

De Stadsnatuurtafel, waarin een aantal Maastrichtse stakeholders vertegenwoordigd waren, zweefde als een helicopter boven de themagroepen en legde dwarsverbanden tussen de thema's en met algemene stadsthema's. De Stadsnatuurtafel gaf hierdoor impulsen aan samenhang, synergie en kwaliteit van de visie. Vervolgens zijn in een aantal plenaire creatieve sessies, waarbij alle SNM-deelnemers welkom waren, alle ingrediënten ineen gesmeed tot een meesterstuk: de Stadsnatuurvisie Maastricht (SNV).

Wat is stadsnatuur nu precies?

Er zijn veel definities, maar SNM hanteert: de soorten en ecosystemen die floreren in een stedelijke, door mensen gedomineerde omgeving. Stadsnatuur klinkt wellicht paradoxaal – bestaat er eigenlijk wel mens-gedomineerde stedelijke natuur? Maar aandacht voor stadsnatuur creëert wel, soms zelf ongewild, allerlei mogelijkheden voor een ecosysteem dat flexibel is, kansen grijpt en in staat is zich aan te passen aan steeds veranderende stedelijke omstandigheden. Zo kan stedelijk groen veranderen in een uniek ecosysteem met een eigen identiteit en met karakteristieke soorten. Opvallend daarbij is dat stedelijke

biodiversiteit veel groter kan zijn dan die van de omringende agrarische gebieden waarvan de ecologische kwaliteit steeds verder afneemt.

De hoofdpunten van de Stadsnatuurvisie (SNV)

Maastricht heeft met haar unieke stadsnatuur al goud in handen. Het kan echter nog veel beter. En dat is ook nodig om de stad toekomstbestendig te maken op het gebied van gezondheid, economische vitaliteit, biodiversiteit en simpelweg het geluk van Maastrichts burgers. Maastricht begint niet bij nul, zo is al gezegd, de stad heeft al veel natuurpareltjes. Denk maar aan St Pietersberg-Jekerdal-Cannerberg, Ambyerhei, de Hoge Fronten en de Grensmaas om er maar een paar te noemen. Maar er zullen er veel meer moeten komen en ze zullen beter met elkaar verbonden moeten worden (een volledig parelsnoer). Het is de bedoeling kansen te gaan grijpen en tegelijkertijd te werken aan de realisatie van onze droom. Het 'laaghangend fruit' plukken we binnen een paar jaar, de totale visie realiseren kost meerdere decennia. Daarom zijn er zowel voor korte als langere termijn concrete resultaten opgeschreven in de visie. Een greep eruit:

- De lange termijn visie is dat er uiteindelijk een volwaardig Maastrichts Natuur Netwerk komt: een groen-blauw(water)- natuurnetwerk dat aansluit bij het landschap en de cultuurhistorie van de stad. Langs dat netwerk kunnen dieren en planten zich door de stad verplaatsen. Maar natuurlijk komt dit netwerk ook beschikbaar voor (rollator)wandelaars, fietsers en sporters.
- In 2040 is er twee keer zoveel groen in de bebouwde kom, terwijl het buitengebied onaangetast blijft en de natuurkwaliteit ervan verbetert.
- Bestaande natuurgebieden worden beter beschermd en waar mogelijk uitgebreid.
- Op kortere termijn zijn natuurlijk ingerichte stads- wijk- en buurtparken voor iedereen dichtbij en ook goed bereikbaar voor kinderen en mindervaliden.
- Iedere buurt en iedere school krijgt zijn eigen natuurspeelplaats.
- De bebouwingsdichtheid binnen de singels, die nog relatief laag is, kan worden vergroot mits tegelijkertijd wordt ingezet voor extra (natuurgroene) openbare ruimte. Vele binnenterreinen, denk aan kloosters en verzorgingsinstellingen worden autovrij en vergroenen mee.

Hoe kunnen we dat gaan bereiken

We gaan enthousiast en stelselmatig toewerken naar die inspirerende 'stip aan de horizon' waarin stadsnatuur alom aanwezig is. Daarvoor zal op korte termijn sprake moeten zijn van een 'permanent stimulerend en uitnodigend beleid':

- ❖ Voor alles willen we dat bereiken door meer bewustwording, draagvlak en gevoel van urgentie voor stadsnatuur te gaan creëren. Wij willen dat stadsbewoners zich verbonden gaan voelen met stadsnatuur. Of nog beter: zich laten inspireren door die stadsnatuur die altijd en overal kansen grijpt.
- ❖ Ook denken we dat te kunnen bereiken door een proces op gang brengen waarbij publieke, private en particuliere partijen samenwerken aan een krachtigere stadsnatuur. Zo kunnen we bevorderen dat nieuwe projecten worden opgestart om meer stadsnatuur in Maastricht te realiseren.
- ❖ In de realisatie, beheer- en onderhoudsfase werken alle eigenaren mee aan het vervolmaken van het stadsecosysteem.
- ❖ Alle grote publieke en private organisaties (denk aan gemeente, universiteit, waterschap, woningbouwcorporaties, bedrijven, horeca) worden daarom uitgenodigd om stadsnatuur in hun (duurzaamheids)beleid op te nemen en om hun (privaat of openbaar) – groen, oevers en bermen, erven en gebouwen (nestgelegenheid!) – maximaal ecologisch in te richten.
- ❖ Stadsnatuur moet verder een integraal onderdeel worden van ruimtelijke ontwikkeling. Zo wordt in alle gemeentelijke- en regioplannen, van Omgevingsvisie tot bouwplan, stadsnatuur als volwaardige doelstelling vanaf het begin meegenomen.
- ❖ Initiatieven van burgers en organisaties worden gestimuleerd en gefaciliteerd door een stadsecoloog die stadsnatuur en stadsbeleid verbindt, maar ook mensen enthousiast maakt, burgerinitiatieven aanwakkert en initieert en coproducties met groene organisaties aan gaat.
- ❖ Een 'Natuurloket' bemenst door de diverse organisaties ondersteunt met praktische informatie, 'eerste hulp bij procedures' en inspiratieboeken.
- ❖ Een monitoringssysteem, zodat iedereen weet hoe stadsnatuur er voor staat en wat we nog willen en kunnen bereiken. Dat mobiliseert en zorgt voor co-creatie, afstemming en samenwerking.
- ❖ Burgers denken en doen mee als individu en via groene verenigingen en initiatieven; ze zorgen voor eigen tuinen en gezamenlijk groen.